

Stowarzyszenie „Res Carpathica”

Biuletyn nr 10 * wrzesień - październik 2017

Red: Jan Skłodowski, Witold Grzesik

Szanowne Koleżanki, Szanowni Koledzy,

to już dziesiąty, jubileuszowy numer naszego Biuletynu. Ostatnie dwa miesiące stały pod znakiem naszej corocznej Biesiady, ale sporo też działa się w innych naszych przedsięwzięciach i projektach. Zapraszamy do lektury!

Witamy nowych Członków

Zarząd RC' podejmował jednogłośnie (drogą elektroniczną) uchwałę przyjęcia w poczet Stowarzyszenia, w następstwie złożonych w październiku br. deklaracji, Kol. Kol.: Natalię Tkaczyk i Jurija Nesteruka (oboje z Ukrainy), Tomasza Gołkowskiego (Przemysł), Damiana Nowaka (Biecz) i Kamila Skórę (Glinik Polski). Gratulujemy Koleżance i Kolegom, zapraszając do ścisłych z nami kontaktów i współpracy. Nasze Stowarzyszenie liczy już 62 członków.

Nasze składki członkowskie

Dziękujemy za wpłaty składki członkowskiej za bieżący rok – oczekujemy ich uiszczenia już tylko od kilku osób. **Prosimy tedy pozostałych Kolegów o wpłaty za rok bieżący.** Przypominamy nr naszego rachunku bankowego: 48 1140 2004 0000 3402 7627 0338 (składka roczna 90 zł).

Academia „Res Carpathica”

Nasze karpackie spotkania w każdą drugą środę miesiąca o godz. 18 w Centrum Informacji im. Jana Nowaka-Jeziorańskiego przy ul. Czerniakowskiej 178 A (Powiśle-Solec) już się rozpoczęły. Na spotkaniu październikowym gościliśmy Stanisława „Stasinka” Krycińskiego, który swa jak zawsze interesującą opowieść – tym razem o Pogórzu Przemyskim - wzbogacił bogatym materiałem wizualnym. Kolejne spotkanie odbędzie się 15 listopada o godz. 18 (wyjątkowo w trzecią środę miesiąca). Tego dnia naszym gościem będzie członek RC', Piotr „Pieter” Kamiński, niezłomny kartograf karpacki. Kartografia karpacka będzie też tematem jego wystąpienia.

Przyjeliśmy także plan wystąpień w kolejnych miesiącach:

13 grudnia 2017: spotkanie jak zwykle „lżejsze”; tym razem chcemy Was namówić do wspólnego śpiewania piosenek łemkowskich i ukraińskich pod kierunkiem Tomasza Traczyka (na okoliczność spotkania będzie przygotowany okolicznościowy śpiewnik)

10 stycznia 2018: Jan Skłodowski: Rarańcza i Syhot Marmaroski – na drodze do niepodległości

14 lutego 2018: Adriana Świątek (Katowice): Obrzęd weselny jako widowisko kulturowe w huculskiej kulturze ludowej

14 marca 2018: Witold Grzesik: Szalone lata 80. XX wieku na Łemkowszczyźnie

11 kwietnia 2018: Jan Choroszy (Wrocław): O twórczości Stanisława Vincenza

Biesiada Karpacka 2017

Biesiada odbyła się zgodnie z planem w dniach 20-22 października. Za sprawozdanie niech posłuży artykuł Kol. Andrzeja W. Kaczorowskiego, który ukazał się w 20. numerze Kuriera Galicyjskiego, datowanym na 31.10.2017. Ze względu na jego zwięzłą sprawozdawczość, przytaczamy ten tekst w całości poniżej:

Gospodarstwo agroturystyczne „Farfurnia” w Zawadce Rymanowskiej (gmina Jaśliska) w Beskidzie Niskim – prowadzone z powodzeniem od kilkunastu lat przez Jankę i Michała Kacprzyków – było miejscem II Biesiady Karpackiej zorganizowanej 20-22 października br. przez Stowarzyszenie „Res Carpathica”. Spotkanie zgromadziło ponad pół setki członków i sympatyków RC, którzy po raz pierwszy mogli wystąpić w zielonych koszulkach klubowych. Głównym organizatorem tej bardzo udanej (mimo niepewnej pogody) imprezy był Witold Grzesik, współautor cenionego przewodnika „Od Komańczy do Wysowej”, współzałożyciel schroniska w Polanach Surowicznych i inicjator odbudowy dzwonnicy greckokatolickiej w tej miejscowości. W ciągu dwóch wieczorów biesiadnicy wysłuchali ośmiu wystąpień dotyczących krajoznawstwa karpackiego.

Jako pierwszy zabrał głos prezes Stowarzyszenia „Res Carpathica” dr Jan Skłodowski, który omówił dziedzictwo „Pamiętnika Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego” i „Wierchów” – pism o dużym znaczeniu literackim, naukowym i artystycznym, przez lata edukujących rzesze miłośników gór. Drugi z prelegentów – Jacek Wnuk, przewodnik prof. Krzysztofa Hejke po Huculszczyźnie, autor albumu o Karpatach Wschodnich, twórca i redaktor portalu www.karpatywschodnie.pl, w interesujący sposób opowiedział o fotografii górskiej i podróżniczej na przykładzie swoich wypraw karpackich. Często trzeba 2-3 dni czekać na grani, by przez chwilę uchwycić właściwe światło, a „im lepszy samochód terenowy, tym dłużej jedzie traktor”- dzielił się bogatymi doświadczeniami, ilustrowanymi dokumentacją fotograficzną. Omówił m.in. posługiwanie się długą ogniskową, nakładanie planów na zdjęcia, kadrowanie ujęć, technikę wykonywania pejzaży, portretów, architektury oraz nowoczesny sprzęt, polecając mały aparat tzw. bezlusterkowiec.

Dwa kolejne wystąpienia miały szczególny charakter, ich autorami byli bowiem regionaliści absolutnie zafascynowani swoimi pasjami historycznymi i geograficznymi, pochłonięci od lat odnajdywaniem i utrwalaniem śladów bliskiej i dalszej przeszłości swych karpackich „małych ojczyzn”. Damian Nowak mówił o Bieczu mniej znanym, m.in. o etymologii nazwy miasta, lokalizacji baszty katowskiej i kościoła św. Jakuba, najnowszych wykopaliskach. Opowiadał o związkach z Bieczem takich osób jak prof. Józef Kostrzewski, Jerzy Nowosielski czy taternik Jan Długosz, wspominał także o losie żydowskich mieszkańców grodu (m.in. poety Izraela Icyngiera). Z kolei Wojciech Krukar – autor wielu opracowań o toponomastyce Karpat, map terenowych i przewodników turystycznych w bogato udokumentowanej i profesjonalnej prelekcji przedstawił prowadzone od ćwierćwiecza niezwykle poszukiwania dawnych mieszkańców około 200 połemkowskich wsi rozproszonych po wojnie po całej Polsce i Ukrainie. Szczegółowo omówił także kontrowersje związane z właściwym umiejscowieniem źródeł Sanu.

Prelekcje w drugim dniu rozpoczął Witold Grzesik, wiceprezes Stowarzyszenia „Res Carpathica”, który przedstawił obfitujący w wydarzenia organizacyjne pierwszy rok działalności RC (I Biesiada Karpacka w Zakopanem, wirtualna e-biblioteka, strona internetowa, spotkania karpackie, „Spotkania na Pokuciu - Warsztaty Rafajłowskie

2017”) oraz plany na rok przyszły. Dr Dariusz Dyląg przybliżył zebranych technologię tworzenia ścieżki przyrodniczo-kulturowej w Olchowcu, natomiast Kamil Skóra, współautor (wraz z żoną Katarzyną) ciekawego bloga o magurskich wyprawach, zaprezentował miejsca odwiedzane w Beskidzie Niskim. Jako ostatni wystąpili dr Justyna i dr Piotr Kłapytowie prowadzący interesujący projekt „Muzyka bez granic”, poświęcony zachowaniu dziedzictwa muzycznego („wielogłos pieniński”) na pograniczu polsko-słowackim w regionie Rusi Szlachtowskiej. Plonem tego projektu będzie również album zebranych od mieszkańców starych fotografii, a w przyszłości wytyczenie szlaku kulturowego.

W trakcie Biesiady w Farfurni można było obejrzyć dwie wystawy: grafik Jana Szarana („Moje bazgroły”) oraz fotogramów Witolda Grzesika („Od Łupkowa do Muszyny”). Eksponowano także publikacje, stare widokówki i mapy o tematyce karpackiej, odbyła się ponadto zbiórka na odbudowę dzwonnicy w Polanach Surowicznych. Każdego wieczora trwało wspólne muzykowanie i śpiewanie z udziałem m.in. takich bardów wokalu i gitary jak Wojtek Tomaszewski i Kuba Węgrzyn, corocznie zamieszkujących w swych chatkach w Czarnohorze przez długie miesiące. Nie poprzestano tylko na górskich wspomnieniach z ostatniego sezonu, chętni zwiedzili Jaśliska – jedną z najmłodszych i najmniejszych gmin w Polsce, niegdyś miasto na trakcie węgierskim, dziś znane jako sanktuarium Matki Bożej Królowej Nieba i Ziemi. Z Jaślisk przez przełęcz Szklarską przy niestety pogarszającej się pogodzie doszliśmy do Zawadki, a rydzów po drodze nie brakowało. Podczas niedzielnego powrotu do domów część uczestników zwiedziła jeszcze prywatne Muzeum Kultury Szlacheckiej, które urządził we dworze w Kopytowej (po doprowadzeniu go w ciągu 20 lat do obecnego stanu) znany kolekcjoner krośnieński Andrzej Kołder. Do zobaczenia zatem za rok na III Biesiadzie Karpackiej, na którą już teraz zapraszamy miłośników gór z Polski, Ukrainy i pozostałych „karpackich” krajów...

W ciągu najbliższego czasu na stronie RC' będzie opublikowana fotorelacja z Biesiady.

Zawadka Rymanowska, niedzielny biesiadny poranek – nadzieja na dobrą pogodę. Widok na Cergową (fot. Jerzy Barcikowski)

„Rarańcza”, Syhot Marmaroski (2017-18)

Miło nam powiadomić, że imprezę objął patronatem honorowym Pan Ambasador RP Marcin Wilczek w Bukareszcie.

Z początkiem listopada planujemy zlecenie wykonania tablicy pamiątkowej według ostatecznie ustalonego projektu (w załączeniu). Wykonawcą będzie Krzysztof Jurków, rzeźbiarz-kamieniarz o wysokich kwalifikacjach i doświadczeniu w takich pracach. Zakładamy, że tablica ta będzie gotowa na początku grudnia; transport i zamontowanie jej w miejscu docelowym w Syhocie Marmaroskim odbędzie się w maju roku przyszłego.

1918-2018

<p>ÎN MEMORIA SOLDAȚILOR LEGIUNILOR POLONEZE ÎNCARCERAȚI ÎN ACEASTĂ CLĂDIRE DE CĂTRE AUTORITĂȚILE AUSTRO-UNGARE DUPĂ O ÎNCERCARE NEREUȘITĂ DE A TRECE LINIA FRONTULUI LÂNGĂ RARANȚEA PE DATA DE 15/16 II 1918 COMPATRIOTII</p>		<p>PAMIĘCI LEGIONISTÓW POLSKICH WIĘZIONYCH W TYM BUDYNKU PRZEZ WŁADZE AUSTRO-WĘGIERSKIE PO NIEUDANEJ PRÓBIE PRZEBICIA SIĘ 15/16 II 1918 PRZEZ LINIĘ FRONTU POD RARAŃCZĄ RODACY</p>
--	---	--

STARANIEM MINISTERSTWA KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO RZECZPOSPOLITEJ POLSKIEJ
STOWARZYSZENIA "RES CARPATHICA"

Koszulki klubowe

Dzięki staraniom Kol. Jerzego Barcikowskiego zostały zamówione i wykonane koszulki naszego Stowarzyszenia. Wystąpiliśmy w nich już na Biesiadzie Karpackiej. Wykonanie kolejnej partii koszulek planujemy na wiosnę 2018 roku.

Działania upamiętniające na Pokuciu

Informowaliśmy uprzednio, że nasz Członek Założyciel Adam Gajewski uczestniczył w tegorocznej lipcowej akcji „Mogię pradziada ocal od zapomnienia”. Objęła ona pomnik legionistów polskich w Pasiecznej k. Nadwórnej, który został już znacznym wysiłkiem, także przy wsparciu miejscowych władz, odnowiony. W dniu 4 listopada br. odbędzie się uroczysta prezentacja poddanego pracom pomnika z udziałem przedstawicieli tamtejszych środowisk, przybyłej z Polski młodzieży oraz ekipy TVP Polonia z Wrocławia. Przybędą też członkowie zarządu Fundacji „Studio Wschód”, z którą nasze Stowarzyszenie nawiązało ostatnio współpracę w zakresie wzajemnego patronatu medialnego wobec swoich działań.

Obecni będą tam także przedstawiciele Stowarzyszenia „Res Carpathica”.

Pojawiła się również szansa (ale tylko w sferze nieśmiałych inicjatyw) na uratowanie zabytkowego budynku w Rafajłowej (Hallerówki), mieszczącego w 1914 roku sztab legionowej grupy. Nasze Stowarzyszenie może tu być jedynie stroną doradczą wobec przewidywanych działań, na których bieg i skuteczność praktycznie nie mamy wpływu.

Remont greckokatolickiej dzwonnicy w Polanach Surowicznych

Zakończyły się przygotowania formalne do remontu, w najbliższych dniach zostanie zakupione drewno pod konstrukcję dachu. Termin wykonania prac w lipcu 2018 roku jest coraz bardziej realny.

Biblioteka „Res Carpathica”

Również i biblioteka „Res Carpathica” ruszy po wakacyjnej przerwie. W najbliższym miesiącu można spodziewać się kilku kolejnych artykułów – o ich publikacji będziemy informowali na bieżąco.

Nieustannie zachęcamy członków Stowarzyszenia do przesyłania tekstów, które mogą zasilić naszą Bibliotekę.

Informacja o członkach Stowarzyszenia na stronie www

Przypominamy, że na stronie www w sekcji „Członkowie” (<http://www.rescarpathica.pl/index.php/o-nas/czlonkowie>) jest lista członków Stowarzyszenia, dla osób, które przekazały nam informację, jest również krótka notka biograficzna i zdjęcie. **Będzie nam bardzo miło, jeżeli mielibyśmy możliwość umieszczenia notek o każdym naszym Członku – prosimy o przesłanie odpowiedniej informacji i zdjęcia.** Również prosimy o informację, jeżeli obecnie umieszczona notka wymaga korekty lub uzupełnienia.

Jeżeli natomiast ktoś z Was nie życzy sobie, aby informacja o nim była umieszczona w internecie (jako notatka albo wręcz pozycja na liście członków) – prosimy również o informację, zastosujemy się do takiego życzenia niezwłocznie.

Konkurs fotograficzny „Karpacki rok 2017”

W styczniu 2018 ogłosimy, podobnie jak rok temu, konkurs na najciekawsze karpackie zdjęcie z mijającego roku. Zachęcamy już teraz do przejrzenia własnych tegorocznych zbiorów!